Blogi

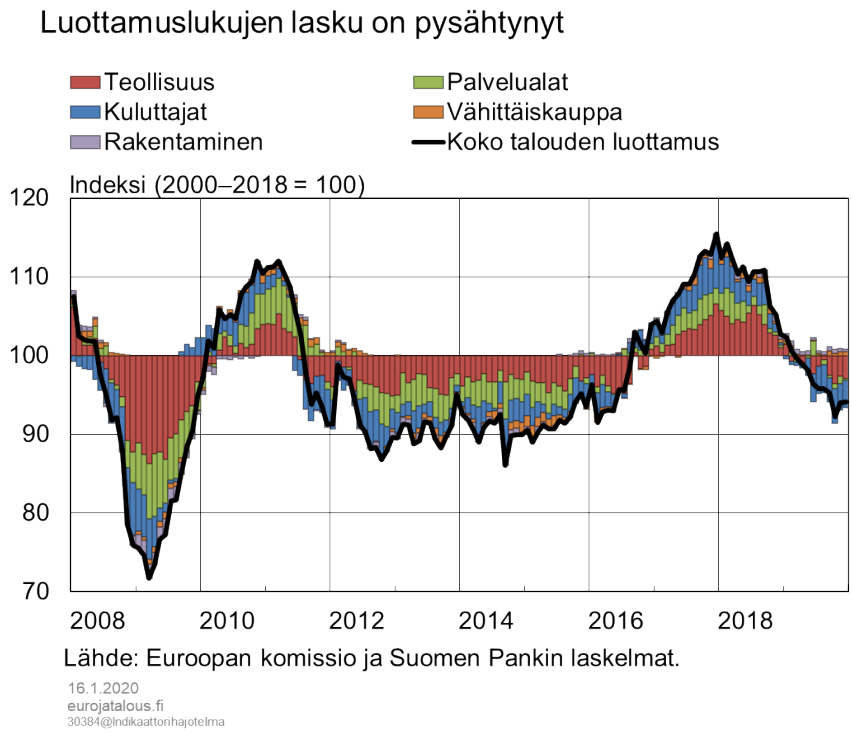
Talouskasvu on hidastunut

Suomen talous | 21.01.2020

Suomen talous kasvoi vahvasti vuoden 2019 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä, mutta lyhyen aikavälin mallien perusteella kasvu näyttää lähes pysähtyneen vuoden viimeisellä neljänneksellä. Vuosi 2020 alkaa maltillisen kasvun merkeissä. Työllisyysasteen kasvu näyttää edelleen hidastuvan, mistä kertovat mm. alentuneet työllisyysodotukset. Työllisyysodotukset ovat laskeneet varsinkin teollisuudessa. Myös teollisuuden luottamusindeksi on heikentynyt selvästi.

Kuva viime vuoden talouskehityksestä muuttui aiempaa positiivisemmaksi Tilastokeskuksen julkistettua kolmannen vuosineljänneksen tilinpidon. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan BKT:n volyymi kasvoi kolmannella vuosineljänneksellä 0,7 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Ensimmäisen (0,6 prosenttia) ja toisen (0,8 prosenttia) neljänneksen kasvuluvut tarkentuivat ylöspäin. Talouskasvua tukivat sekä kulutus ja investoinnit että nettovienti (kuvio 1). Vuoden kolmannella neljänneksellä erityisesti yksityisen kulutuksen kasvu selitti BKT:n kasvua.

Kuvio 1.

Lyhyen aikavälin mallit ennakoivat kasvun pysähtyneen loppuvuonna

Lyhyen aikavälin mallien perusteella talouskasvu näyttää pysähtyneen viimeisellä vuosineljänneksellä (kuvio 2 ja taulukko 1). Nowcast-malli (BVAR) ennustaa talouskasvun painuneen viimeisellä neljänneksellä jopa lievästi negatiiviseksi (-0,1 prosenttia). Mallin tuottama ennuste vuoden viimeiselle neljännekselle on heikentynyt selvästi viimeisten kuukausien aikana. Erityisesti ennustetta ovat painaneet heikot luottamusindikaattorit, alentunut kapasiteetin käyttöaste sekä huonosti kehittyneet liikevaihdot niin palvelualoilla kuin teollisuudessa. Vuoden 2020 ensimmäiselle neljännekselle BVAR ennustaa 0,2 prosentin kasvua.

Faktorimallin perusteella puolestaan näyttäisi siltä, että vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä kasvu oli lievän positiivista, ja vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä kasvu hidastuisi vielä hieman. Siltamalli, joka perustuu useiden yksittäisten indikaattorien tuottamiin ennusteisiin, ennakoi vuoden 2019 viimeisen neljänneksen kasvun olevan 0,2 prosenttia. Siltamallin avulla ei ole mahdollista vielä ennustaa vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen kasvua.

Kuvio 2.

Taulukko 1.

Lyhyen aikavälin ennustemallit viittaavat kasvun selvään hidastumiseen

BKT Neljänneskasvu	2019N2	2019N3	2019N4	2020N1
BVAR	0,5 %	0,7 %	−0,1 %	0,2 %
Faktorimalli	0,3 %	0,3 %	0,2 %	0,0 %
Siltamalli	0,4 %	0,4 %	0,2 %	
Toteutunut	0,8 %*	0,7 %*		

* Päivittyneet 29.11.2019 Tilastokeskuksen neljännesvuositilinpidon julkistuksen yhteydessä.

Luottamusluvut heikkoja – lasku kuitenkin pysähtynyt

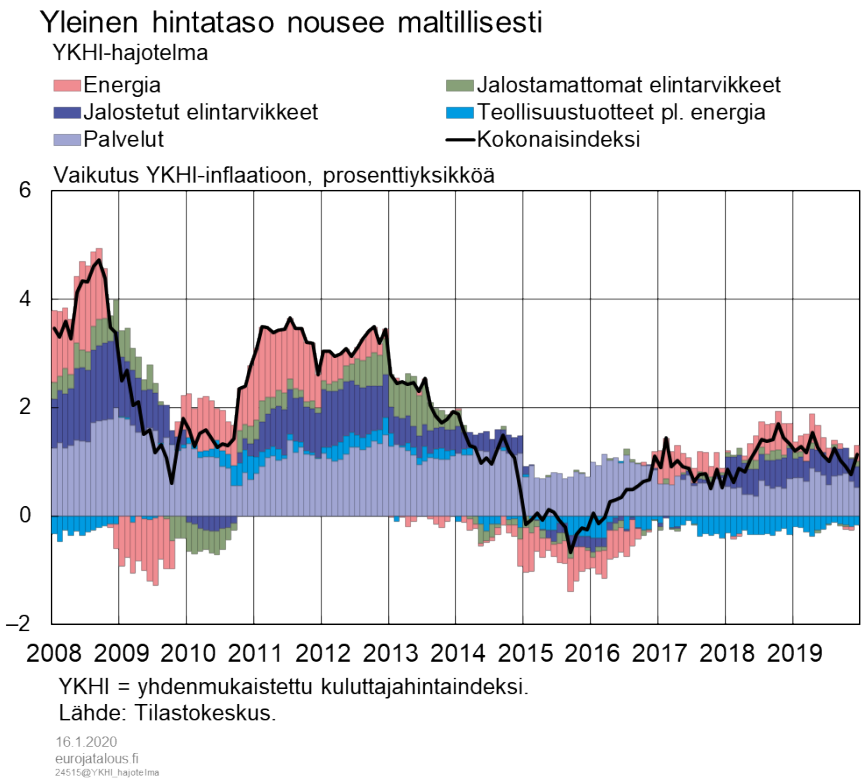
Sekä kotitalouksien että yritysten luottamus lähitulevaisuuden talouskehitykseen on heikentynyt jo pitkään (kuvio 3). Varsinkin kuluttajien luottamuksen lasku on ollut merkittävää. Viimeisten kuukausien aikana lasku näyttää kuitenkin pysähtyneen tai vähintäänkin hidastuneen. Kuluttajien luottamusindikaattorin arvo oli heikoimmillaan lokakuussa (-6,4). Viimeisin havainto luottamusindikaattoreista on joulukuulta, jolloin indikaattorin arvo (-4,8) oli hieman korkeampi, mutta edelleen negatiivinen.

Huomionarvoista on kuitenkin se, että alentunut kuluttajaluottamus selittyy lähinnä odotuksilla yleisestä taloustilanteesta (kuvio 4). Sen sijaan luottamus omaan talouteen, jota kuluttajat ovat todennäköisesti parempia arvioimaan, on pysynyt melko vakaana.

Kuvio 3.

Kuvio 4.

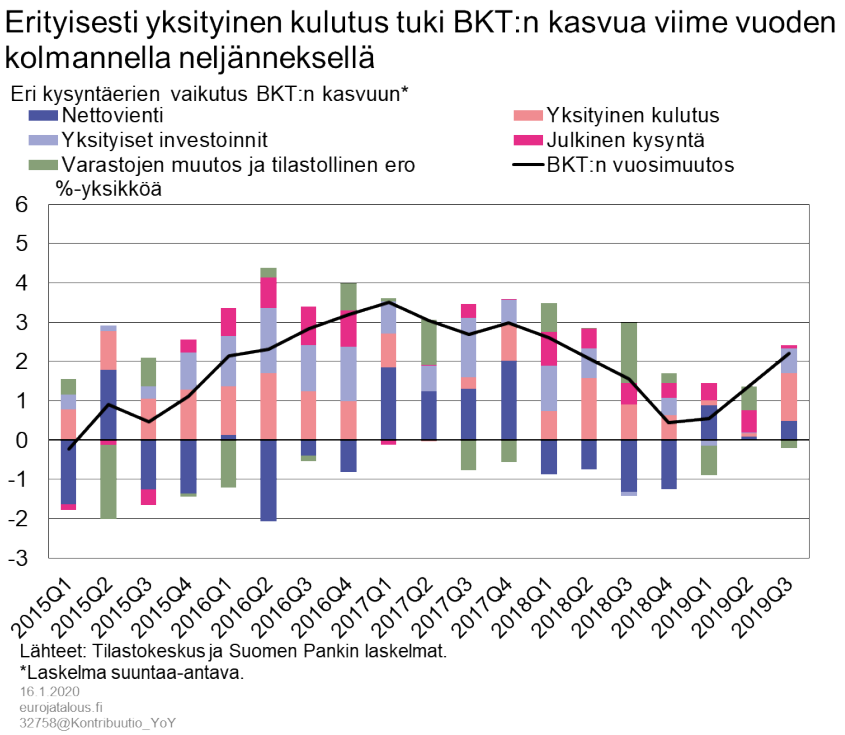

Työllisyysasteen kasvu on hidastunut

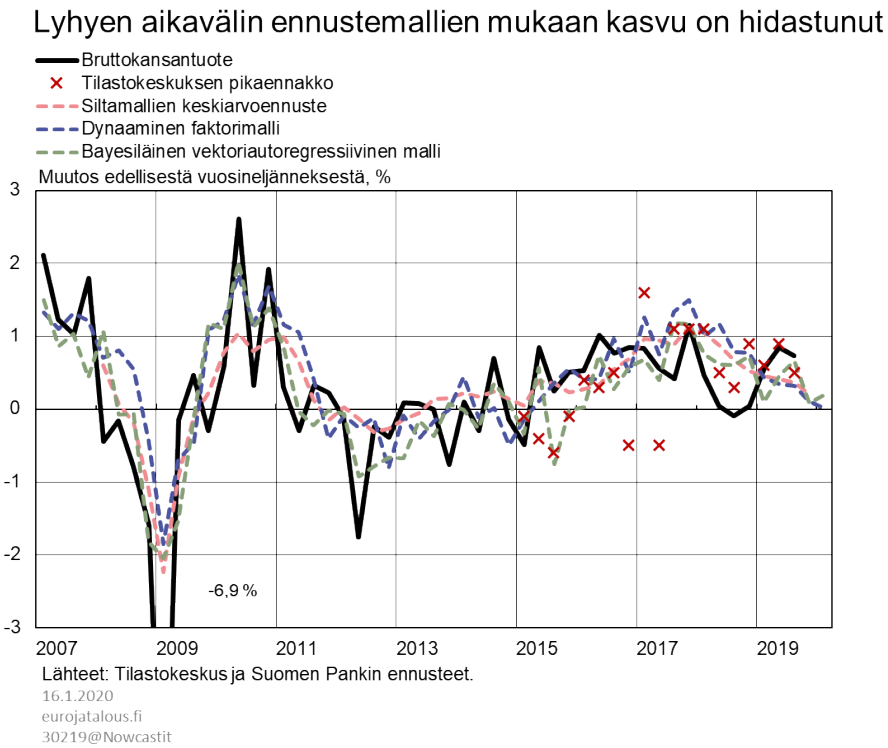
Työllisyysasteen trendi oli marraskuussa 72,6 prosenttia (kuvio 5). Työttömyysasteen trendi on pysytellyt paikallaan 6,7 prosentissa. Työmarkkinoilla on havaittavissa viilentymistä erityisesti teollisuudessa. Teollisuuden työllisyys on viime kuukausina supistunut. Lisäksi teollisuuden työllisyysodotukset ovat jatkaneet voimakasta laskuaan ja viimeisimmät saldoluvut ovat olleet negatiivisia (kuvio 6). Tyypillisesti suhdanneherkässä rakentamisessa työllisyysodotukset ovat pysyneet teollisuutta vakaampina.

Työmarkkinoiden viilentyminen on näkynyt myös monessa muussa indikaattorissa. Lomautettujen määrä kasvoi marraskuussa melkein 50 prosentilla vuoden takaisesta. Työ- ja elinkeinoministeriön tilastoimat päättyneet työttömyysjaksot ovat vähentyneet. Yt-neuvottelujen alaisten henkilöiden määrä on kasvanut.

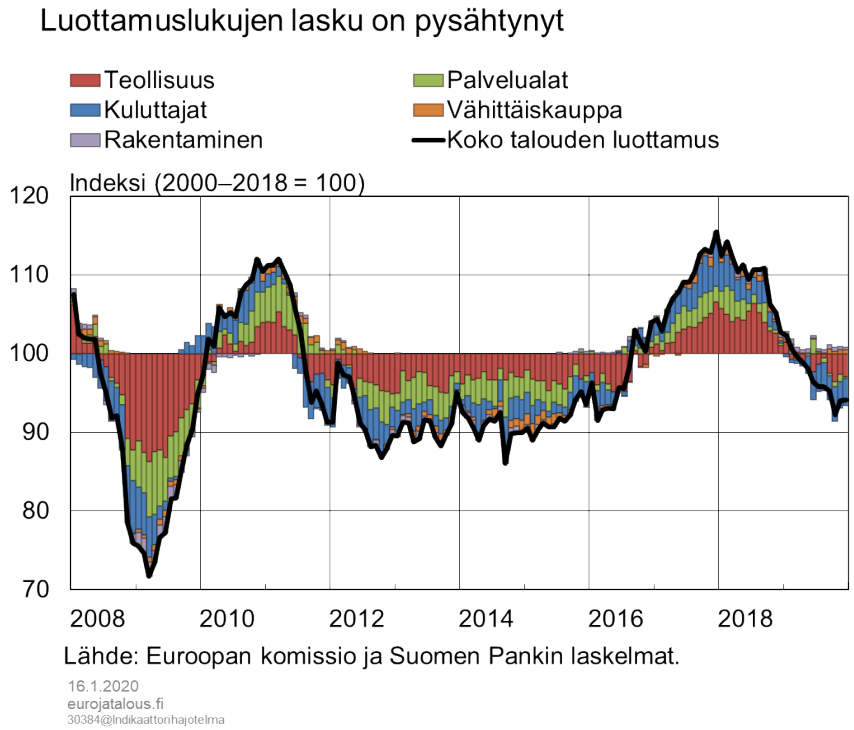
Kuvio 5.

Kuvio 6.

Kuvio 7.

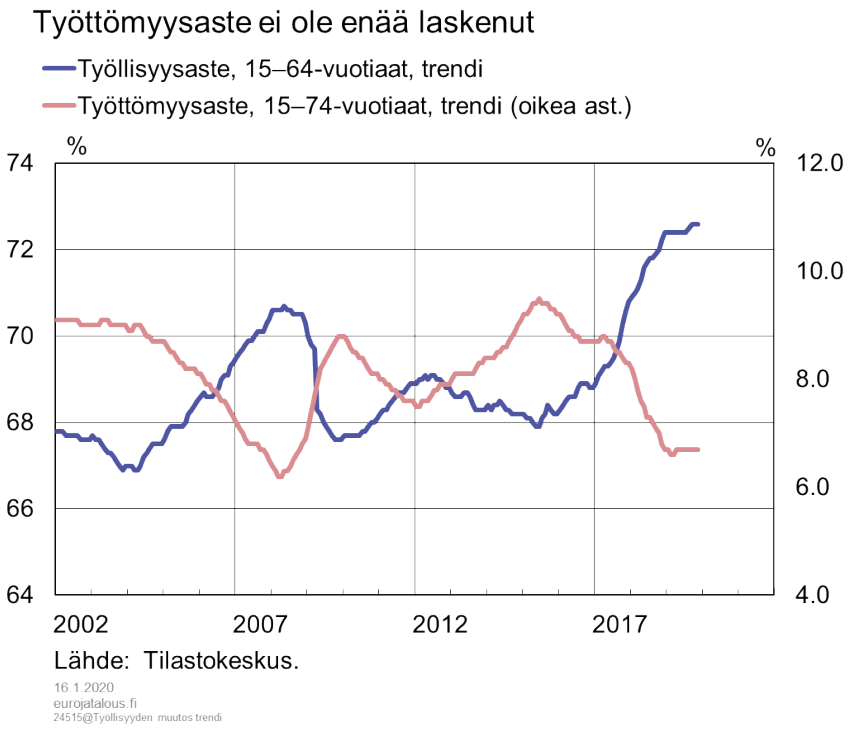
Teollisuustuotannon kasvussa hidastumisen merkkejä

Teollisuustuotannon volyymi nousi marraskuussa 1,3 prosenttia edellisestä kuukaudesta (kuvio 7). Teollisuuden uudet tilaukset ja teollisuuden luottamus ovat kuitenkin olleet laskussa, mikä viittaa siihen, että teollisuustuotannon kasvu saattaisi olla taittumassa. Eri toimialojen välillä on kuitenkin jonkin verran eroja. Kasvu on jatkunut hyvänä esimerkiksi kemianteollisuudessa. Sen sijaan metsäteollisuudessa kasvua ei ole ollut.

Asuntorakentaminen on hidastunut

Asuntorakentaminen hiljeni selvästi viime vuonna. Myönnetyt rakennusluvat ovat laskeneet jo pitkään, ja syksyllä tämä alkoi näkyä jo selvästi valmistuneiden asuntojen kuutiomäärässä (kuvio 8). Viimeisimmät havainnot myönnetyissä rakennusluvissa ja uusissa aloituksissa viittaavat laskun hidastumiseen, mutta valmistuneiden asuntojen määrä supistuu todennäköisesti vielä tänä ja ensi vuonna. Rakennusalan viileneminen on näkynyt myös teollisuusrakennusten rakentamisessa, jonka volyymi supistui selvästi syksyllä.

Kuvio 8.

Yleinen hintataso nousee hitaasti

Inflaatio on hidastunut sekä yhdenmukaistetulla (YKHI) että kansallisella kuluttajahintaindeksillä

(KHI) mitattuna. Joulukuussa YKHI kasvoi 1,1 prosenttia ja KHI 0,9 prosenttia vuoden takaiseen nähden. Inflaation hidastumista selittää pääasiassa voimakkaasti vaihteleva energiakomponentti (kuvio 9).

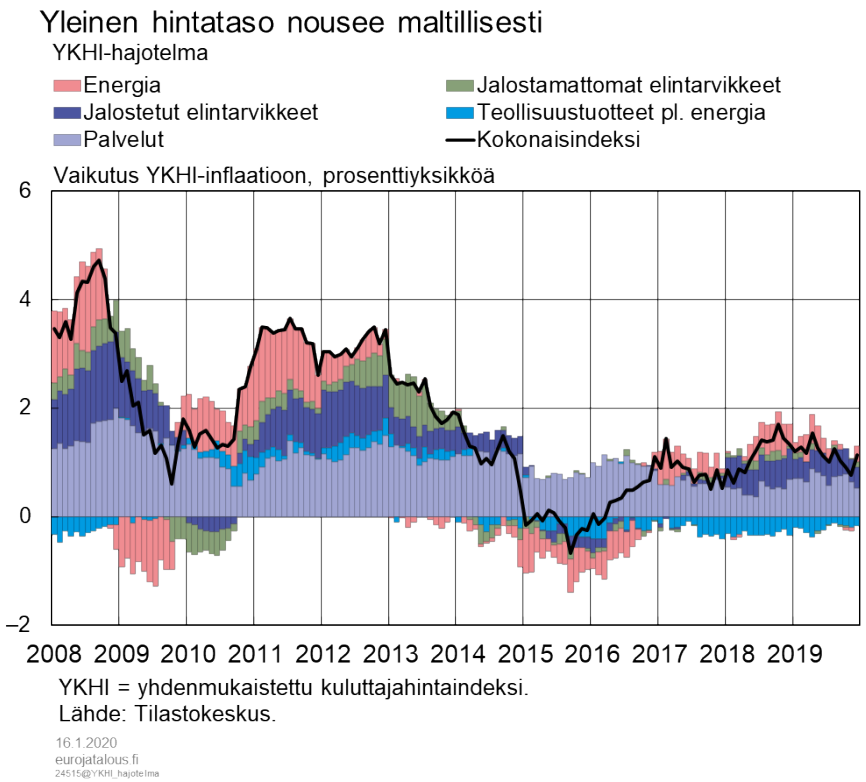
Kuvio 9.

Vienti on jatkanut kasvuaan epävarmuudesta huolimatta

Maailmantalouden epävarmuus on näkynyt globaalien ostopäällikköindeksien laskuna erityisesti teollisuudessa. Viimeisten kuukausien aikana lasku on pysähtynyt, mutta esimerkiksi Suomen keskeisessä vientimaassa Saksassa teollisuustuotanto on jo pitkään supistunut ja teollisuuden ostopäällikköindeksin arvo on edelleen selvästi alle 50 (n. 44), mikä indikoi tilanteen huononemista edelleen. Epävarmuudesta ja heikoista näkymistä huolimatta Suomen viennin volyymin kasvu on jopa hieman kiihtynyt viime aikoina (kuvio 10). Viennin volyymin kasvu on tullut erityisesti viennistä Euroopan unionin ulkopuolelle. Vienti Euroopan unionin alueelle on sen sijaan pysynyt liki ennallaan.

Kuvio 10.

Tässä artikkelissa esitetyt mielipiteet ovat kirjoittajien omia eivätkä välttämättä edusta Suomen Pankin näkemystä.

Asiasanat

luottamus, nowcasting, talouskasvu, työllisyys